TIESAS RĪKOJUMS (devītā palāta)

2025. gada 18. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesas Reglamenta 53. panta 2. punkts – LESD 267. pants – Notāra palīgs – Jēdziens "tiesa" – Tiesu sadarbība civillietās – Pasākumi saistībā ar Eiropas mantošanas apliecību – Regula (ES) Nr. 650/2012 – Bankas atteikums atzīt Eiropas mantošanas apliecību – 71. pants – Eiropas mantošanas apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūra, ko pēc savas ierosmes uzsācis notārs – Tiesas funkciju neīstenošana – Nepieņemamība

Lietā C-240/24

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach* (notāres palīgs, kas aizstāj notāri *Justyna Gawlica* Krapkovicē, Polija) iesniedzis ar 2024. gada 16. marta lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2024. gada 27. martā, tiesvedībā, ko ierosinājis

N.T.,

piedaloties:

O.T.,

S.T.,

BNP Paribas Fortis SA/NV,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Kondinanci [*M. Condinanzi*], tiesneši N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] (referents) un R. Frendo [*R. Frendo*],

ģenerāladvokāts: M. Kamposs Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– N.T. vārdā – *M. de Abgaro Zachariasiewicz, radca prawny*,

* Tiesvedības valoda – poļu.

– Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna* un *S. Żyrek*, pārstāvji,

– Rumānijas valdības vārdā – *M. Chicu*, *E. Gane* un *L. Ghiță*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *J. Hottiaux* un *W. Wils*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu lietu izlemt, izdodot motivētu rīkojumu saskaņā ar Tiesas Reglamenta 53. panta 2. punktu,

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 650/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi (OV 2012, L 201, 107. lpp.; labojums – OV 2019, L 243, 9. lpp.) 69. panta 2. punkta un 71. panta 2. punkta interpretāciju.

2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar tiesvedību, ko ierosinājusi N.T., kas dzīvo Polijā, pēc savas māsas K.T., Polijas un Vācijas valstspiederīgās ar pastāvīgo dzīvesvietu Beļģijā, nāves par Beļģijā reģistrētas bankas *BNP Paribas Fortis SA/NV* (turpmāk tekstā – "*BNP*") atteikuma atbloķēt līdzekļus, kas atrodas K.T. šajā bankā atvērtā kontā, lai gan N.T. ir iesniegusi Eiropas mantošanas apliecību, kurā viņa norādīta kā vienīgais mantinieks.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Regulas Nr. 650/2012 70. apsvērums formulēts šādi:

"[Eiropas mantošanas] apliecība būtu jāizdod dalībvalstī, kuras tiesām ir jurisdikcija saskaņā ar šo regulu. Katrai dalībvalstij savos tiesību aktos būtu jānosaka, kuru iestāžu kompetencē jābūt apliecību izdošanai – vai nu tām jābūt tiesām, kā definēts šajā regulā, vai citām iestādēm ar kompetenci mantošanas lietās, piemēram, notāriem. [..]"

4 Regulas Nr. 650/2012 5. panta "Vienošanās par tiesas izvēli" 1. punktā noteikts:

"Ja tiesību akti, ko mirušais saskaņā ar 22. pantu ir izvēlējies, lai tie reglamentētu viņa atstāto mantojumu, ir kādas dalībvalsts tiesību akti, tad attiecīgās puses var vienoties, ka minētās dalībvalsts tiesai vai tiesām ir ekskluzīva jurisdikcija lemt par jebkuru mantošanas jautājumu."

5 Regulas Nr. 650/2012 VI nodaļa "Eiropas mantošanas apliecība" ietver 62.–73. pantu.

6 Šīs regulas 64. pantā "Kompetence izdot apliecību" paredzēts:

"[..] Izdevējiestāde ir:

a) tiesa, kā definēts 3. panta 2. punktā; vai

b) cita iestāde, kuras kompetencē saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir nodarboties ar mantojuma lietām."

7 Minētās regulas 66. panta "Pieteikuma izskatīšana" 5. punktā noteikts:

"Šī panta nozīmē dalībvalsts kompetentā iestāde pēc pieprasījuma citas dalībvalsts izdevējiestādei sniedz informāciju, kas jo īpaši ir tās zemes reģistros, civilstāvokļa reģistros un reģistros, kuros reģistrēti dokumenti un fakti, kas ir svarīgi attiecībā uz mirušā mantojumu vai laulības mantisko attiecību regulējum[u], vai līdzvērtīg[u] mantisko attiecību regulējum[u], ja minētā kompetentā iestāde saskaņā ar valsts tiesību aktiem būtu pilnvarota šādu informāciju sniegt citai savas valsts iestādei."

8 Šīs pašas regulas 67. panta "Apliecības izdošana" 1. punkta a) apakšpunktā noteikts:

"Izdevējiestāde saskaņā ar šajā nodaļā izklāstīto procedūru nekavējoties izdod apliecību, kad saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem vai saskaņā ar jebkādiem citiem tiesību aktiem, ko piemēro konkrētiem apstākļiem, ir konstatēti apliecināmie apstākļi. [..]

Izdevējiestāde neizdod apliecību jo īpaši, ja:

a) apliecināmie apstākļi tiek apstrīdēti; [..]

[..]."

9 Regulas Nr. 650/2012 69. panta "Apliecības spēks" 1. un 2. punktā paredzēts:

"1. Apliecība bez kādas īpašas procedūras ir spēkā visās dalībvalstīs.

2. Tiek pieņemts, ka apliecībā precīzi uzrādīti apstākļi, kuri konstatēti saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem vai saskaņā ar jebkādiem citiem tiesību aktiem, ko piemēro konkrētiem apstākļiem. Tiek uzskatīts, ka personai, kura apliecībā minēta kā mantinieks, legatārs, testamenta izpildītājs vai mantojuma pārvaldnieks, ir apliecībā minētais statuss un/vai ir tiesības vai pilnvaras, kas norādītas apliecībā, bez nekādiem citiem nosacījumiem un/vai ierobežojumiem, kas saistīti ar minētajām tiesībām vai pilnvarām, kā vien tie, kas norādīti apliecībā."

10 Šīs regulas 71. panta "Apliecības labošana, grozīšana vai atsaukšana" 2. punktā noteikts:

"Izdevējiestāde pēc jebkuras personas lūguma, kura uzrāda likumīgu interesi, vai, ja tas iespējams saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, pēc pašas iniciatīvas groza vai atsauc apliecību, ja ir konstatēts, ka apliecība vai atsevišķi tajā minētie apstākļi neatbilst patiesībai."

11 Minētās regulas 72. panta "Pārsūdzības procedūras" 1. un 2. punktā noteikts:

"1. [..]

Izdevējiestādes lēmumus, ko tā pieņēmusi saskaņā ar 71. pantu [..], var apstrīdēt jebkura persona, kas uzrāda likumīgu interesi.

Pārsūdzību iesniedz izdevējiestādes dalībvalsts tiesu iestādē saskaņā ar minētās valsts tiesību aktiem.

2. Ja 1. punktā minētās pārsūdzības rezultātā tiek konstatēts, ka izsniegtā apliecība neatbilst patiesībai, kompetentā tiesu iestāde labo, groza vai atsauc apliecību vai nodrošina, ka to labo, groza vai atsauc izdevējiestāde.

[..]"

Polijas tiesības

Notariāta likums

12 1991. gada 14. februāra *ustawa Prawo o notariacie* (Notariāta likums; *Dz. U*. Nr. 22, 91. poz.) pamatlietai piemērojamās redakcijas (turpmāk tekstā – "Notariāta likums") 79. pantā noteikts:

"Notārs veic šādas darbības:

[..]

1b) veic darbības saistībā ar Eiropas mantošanas apliecību.

[..]"

13 Šā likuma 83. panta 1. punktā paredzēts:

"Jebkura ieinteresētā persona vienas nedēļas laikā, skaitot no atteikuma pamatojuma paziņošanas dienas vai – gadījumā, ja tā nav iesniegusi pieteikumu atteikuma pamatojuma paziņošanai noteiktajā termiņā, – sākot no dienas, kad tā tikusi informēta par atteikumu, var pārsūdzēt notariālās darbības veikšanas atteikumu tās vietas apgabaltiesā, kurā ir reģistrēts notārs, kas atsakās veikt notariālo darbību. Pārsūdzību iesniedz ar minētā notāra starpniecību."

14 Minētā likuma 89. panta 1. punktā noteikts:

"Notariālās darbības puses ir solidāri atbildīgas par notāram pienākošos atlīdzību. [..]"

15 Šā paša likuma 95.t pantā noteikts:

"Notārs protokolā norāda Eiropas mantošanas apliecības izdošanu, labošanu, grozīšanu vai atsaukšanu vai tās spēka apturēšanu, kā arī atteikumu veikt šīs darbības. [..]"

16 Notariāta likuma 95.u panta 1. punktā paredzēts:

"Notārs pēc savas ierosmes izsniedz protokola izrakstu par Eiropas mantošanas apliecības izdošanu vai atteikumu izdot Eiropas mantošanas apliecību kopā ar norādi par pieejamiem pārsūdzības līdzekļiem. Pēc notariālajā aktā iesaistītās personas pieprasījuma, kas iesniegts

nedēļas laikā no protokola izraksta izsniegšanas dienas, vai ja notariālajā aktā iesaistītā persona, kas nav iesniegusi šādu pieprasījumu, likumā noteiktajā termiņā ir iesniegusi prasību, notārs nedēļas laikā norāda šo darbību pamatojumu."

17 Šā likuma 95.v pants formulēts šādi:

"Ja tiek konstatēts, ka pastāv Regulā [Nr. 650/2012] noteiktais pamats grozīt vai atsaukt Eiropas mantošanas apliecību, notārs to var grozīt vai atsaukt arī pēc savas ierosmes."

18 Saskaņā ar minētā likuma 95.w pantu:

"Notārs pēc savas ierosmes izsniedz protokola izrakstu, kurā ietverts Eiropas mantošanas apliecības labojums, grozījums vai atsaukšana, vai tās spēka apturēšana, vai atteikums veikt šīs darbības, kā arī norāda pieejamos pārsūdzības līdzekļus. *Mutatis mutandis* piemēro 95.u panta 1. [punkta] otro teikumu. Notārs pēc savas ierosmes izsniedz arī protokola kopiju, iekļaujot šos dokumentus, visām personām, kurām ir izsniegtas Eiropas mantošanas apliecības apliecinātas kopijas."

19 Šā paša likuma 95.x panta 1. punktā noteikts:

"Notāra darbības, kas saistītas ar Eiropas mantošanas apliecības izdošanu, labošanu, grozīšanu, atsaukšanu vai spēka apturēšanu, var pārsūdzēt. *Mutatis mutandis* piemēro 83. pantu."

Tieslietu ministra noteikumi par maksimālajām notāra atlīdzības likmēm

20 2004. gada 28. jūnija *rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej* (Tieslietu ministra noteikumi par maksimālajām notāra atlīdzības likmēm; 2004. gada *Dz. U.*, Nr. 148, 1564. poz.), pamatlietai piemērojamās redakcijas 10.a panta 2.a punktā paredzēts:

"Maksimālā notāra atlīdzība par darbībām, kas saistītas ar Eiropas mantošanas apliecību, izņemot 2.b un 2.c punktā un 12. punktā minētās darbības, parasti ir 400 [Polijas zlotu (PLN) (aptuveni 100 EUR)]."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

21 K.T., kurai bija Polijas un Vācijas dubultpilsonība un kura pastāvīgi dzīvoja Beļģijā, nomira 2023. gada 6. februārī Polijā. Viņa nebija precējusies, un viņai nebija bērnu. Viņas tuvākie ģimenes locekļi bija vecāki un māsa N.T.; viņi dzīvoja Polijā. Pirms nāves K.T. pie Polijas notāra sastādīja testamentu, kurā kā piemērojamās izvēlējās Polijas tiesības un par vienīgo mantinieci iecēla savu māsu N.T.

22 2023. gada 22. februārī šis testaments tika atvērts un nolasīts pie *zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach* (notāres palīgs, kas aizstāj notāri *Justyna Gawlica* Krapkovicē, Polija; turpmāk tekstā – "notāres palīgs"), klātesot K.T. vecākiem un N.T. K.T. vecāki un N.T noslēdza vienošanos par tiesas izvēli Regulas Nr. 650/2012 5. pantā noteiktajā kārtībā. Pēc šīs procedūras tika izdota mantošanas apliecība, kurā kā vienīgā mantiniece tika norādīta N.T., un šai apliecībai tika pievienots apliecinājums atbilstoši II veidlapai, kura paredzēta un pievienota Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 1329/2014 (2014. gada 9. decembris), ar ko izveido

veidlapas, kuras minētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 650/2012 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi (OV 2014, L 359, 30. lpp.). Šajā apliecinājumā notāres palīgs precizēja izsniegtās mantošanas apliecības spēku un it īpaši tās juridiski saistošo raksturu un atgādināja tiesas kvalifikāciju, kas izriet no 2019. gada 23. maija sprieduma WB (C-658/17, EU:C:2019:444).

23 Mantojums citastarp ietvēra *BNP* atvērtajā bankas kontā uzkrātos naudas līdzekļus. Šī banka atteicās atzīt N.T. par vienīgo K.T. mantinieci un prasīja, lai viņa uzrādītu Eiropas mantošanas apliecību.

24 Kaut arī 2023. gada 5. jūlijā notāres palīgs bija izsniedzis šādu apliecību, kurā N.T. bija norādīta kā vienīgā mantiniece, *BNP* atkārtoti atteicās atzīt viņu par vienīgo K.T. mantinieci un pieprasīja, lai viņa uzrādītu Beļģijas notāra izdotu mantošanas apliecību (*verklaring van erfrecht*).

25 2023. gada 18. septembrī notāres palīgs vērsās pie N.T. un *BNP*, atgādinot tām juridisko situāciju, kas radusies, noslēdzot vienošanos par tiesas izvēli un izsniedzot Eiropas mantošanas apliecību. Notāres palīgs informēja *BNP* par iespēju prasīt nepareizas vai prettiesiskas Eiropas mantošanas apliecības atsaukšanu vai grozīšanu, balstoties uz Regulas Nr. 650/2012 71. panta 2. punktu, un precizēja, ka šāda apliecība katrā ziņā ir saistoša, kamēr tā nav atsaukta vai grozīta.

26 2023. gada 3. novembrī notāres palīgs pēc savas ierosmes uzsāka aplūkotās Eiropas mantošanas apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūru, kā puses uzaicinot N.T., viņas vecākus un *BNP*. Viņš tiem piešķīra termiņu informācijas un dokumentu iesniegšanai, kas varētu pierādīt iespējamu šīs apliecības prettiesiskumu. Tāpat viņš informēja šīs puses, ka šādas procedūras sākšana radīs procesuālās izmaksas, tostarp notāra atlīdzību un izsniegšanas un tulkošanas izmaksas.

27 Notāres palīgs norāda, ka atbilstoši Regulas Nr. 650/2012 71. panta 2. punktam Polijas likumdevējs notāram kā iestādei, kas izsniedz Eiropas mantošanas apliecību, ir uzlicis likumā paredzēto pienākumu grozīt vai atsaukt izdoto apliecību, tostarp pēc savas ierosmes, ja tā neatbilst patiesībai. Viņš precizē, ka notāram tātad ir jāpārbauda izsniegtās Eiropas mantošanas apliecības pareizība, kā arī šaubu gadījumā pēc savas ierosmes vai iesaistīto pušu pieprasījuma jānoskaidro tās pareizība, veicot atbilstošu pārbaudi. Šādā procedūrā notāra palīgam tātad būtu ne tikai jāpārbauda pamatlietā aplūkotās Eiropas mantošanas apliecības satura pareizība, bet arī jāizšķir strīds pamatlietā, un tas nozīmētu, ka viņam jāpauž nostāja par šīs apliecības satura atbilstību reālajai tiesiskajai situācijai.

28 Notāres palīgs uzskata, ka šajā nolūkā viņam ir jānoskaidro nozīmīgie pamatlietas apstākļi, balstoties citastarp uz prejudiciālā nolēmuma tiesvedību, kā arī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/1784 (2020. gada 25. novembris) par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs (“dokumentu izsniegšana”) (OV 2020, L 405, 40. lpp.) normām.

29 Tāpēc notāres palīgs uzskata, ka Eiropas mantošanas apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūrā izdevējiestāde pilda tiesas funkcijas un to apstiprinot Regulas Nr. 650/2012 sistēma.

30 Šajā ziņā notāres palīgs norāda, ka šīs regulas 66. panta 5. punktā Savienības likumdevējs ir uzskatījis par nepieciešamu paredzēt procesuālu kārtību pierādījumu iegūšanai citās dalībvalstīs, kas lielākoties paredzēta ārpustiesu izdevējiestādēm. Šādas procesuālas kārtības paredzēšana esot

saistīta ar to, ka atbilstoši Regulas Nr. 650/2012 67. panta 1. punkta a) apakšpunktam izdevējiestādes pienākums nav izšķirt strīdus un līdz ar to tai nav pilnvaru izmantot tiesiskās sadarbības instrumentus civillietās, kas paredzēti tiesām. Taču situācija radikāli mainās, tiklīdz ir izsniegta apliecība, jo izdevējiestādei saskaņā ar šīs regulas 71. pantu ir pienākums attiecīgo mantošanas apliecību atsaukt vai grozīt. Tātad šī iestāde var izmantot šos instrumentus Eiropas mantošanas apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūrā, un tas izskaidro, kādēļ likumdevējs Regulas Nr. 650/2012 71. pantā nav iekļāvis šīs regulas 66. panta 5. punktam līdzīgu normu. Šie elementi vedina notāres palīgu domāt, ka minētā iestāde pilda tiesas funkcijas un var vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

31 Tomēr, ņemot vērā 2019. gada 23. maija spriedumu WB (C-658/17, EU:C:2019:444) un 2021. gada 1. septembra rīkojumu OKR (Notāra palīga lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu) (C-387/20, EU:C:2021:751), notāres palīgs, pirmkārt, jautā, vai pamatlietas apstākļos viņam ir tiesības uzdot Tiesai prejudiciālus jautājumus.

32 Ja tas tā ir, notāres palīgs, otrkārt, vēlas zināt, vai saskaņā ar valsts tiesībām ir iespējams likt *BNP* segt notāra izmaksas, kas saistītas ar Eiropas mantošanas apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūru, ja tā nav nedz piedalījusies Eiropas mantošanas apliecības izsniegšanas procedūrā, nedz prasījusi atsaukt vai grozīt šādu apliecību, bet ir apstrīdējusi tai iesniegtās apliecības iedarbību, un tāpēc izdevējiestādei ir bijis pēc savas ierosmes jāuzsāk šīs apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūra.

33 Notāres palīga ieskatā saskaņā ar piemērojamām Polijas tiesībām, it īpaši Notariāta likumu un Tieslietu ministra noteikumiem par maksimālajām notāra atlīdzības likmēm, un ievērojot vispārīgos ierobežojumus, kas izriet no Savienības tiesībām, katrai šīs procedūras pusei ir jāsedz tai atbilstošās notāra izmaksas. Šīs lietas apstākļos *BNP* būtu jāiekļauj starp minētās procedūras pusēm.

34 Treškārt, notāres palīgs vēlas zināt, vai Regulas Nr. 650/2012 69. panta 2. punkts dod tiesības bankai, kurai ir izsniegta Eiropas mantošanas apliecības apliecināta kopija, apstrīdēt šajā dokumentā norādītās personas mantinieka statusu.

35 Šādos apstākļos notāres palīgs nolēma uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas [Nr. 650/2012] 71. panta 2. punkts jāinterpretē tādējādi, ka ārpustiesas iestādei, kas izdod Eiropas mantošanas apliecības, šīs apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūrā ir tiesības iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu LESD 267. pantā paredzētajā kārtībā?

2) Ja atbilde uz [pirmo] jautājumu ir apstiprinoša, vai šīs regulas 71. panta 2. punkts ļauj saskaņā ar valsts tiesību aktiem likt Eiropas mantošanas apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūras izmaksas segt bankai, kura nebija apliecības izdošanas procedūras dalībniece, nepieprasīja tās atsaukšanu vai grozīšanu, bet apšaubīja tai iesniegtās apliecības leģitimējošo iedarbību tādā veidā, kas lika izdevējiestādei pēc savas ierosmes uzsākt apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūru ar šīs bankas piedalīšanos?

3) Ja atbilde uz [otro] jautājumu ir apstiprinoša, vai minētās regulas 69. panta 2. punkts jāinterpretē tādējādi, ka banka, kurai ir iesniegta derīga Eiropas mantošanas apliecības apliecināta kopija, nav tiesīga apšaubīt apliecībā norādītās personas mantinieka statusu?”

Tiesvedība tiesā

36 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2024. gada 6. septembra lēmumu tiesvedība šajā lietā tika apturēta līdz 2025. gada 23. janvāra sprieduma *Albausy* (C-187/23, EU:C:2025:34) pasludināšanai.

37 Ar 2025. gada 28. janvāra vēstuli Tiesas kanceleja šo spriedumu paziņoja notāres palīgam un aicināja informēt, vai, ņemot to vērā, viņš vēlas saglabāt savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

38 2025. gada 20. februāra atbildē notāres palīgs informēja Tiesu, ka viņš vēlas saglabāt savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ciktāl minētajam spriedumam, kurš attiecas uz Eiropas mantošanas apliecības izsniegšanas procedūru, nav nekādas ietekmes uz šīs tiesvedības priekšmetu un norisi, kurā notāres palīgam ir jāatrisina strīds par Eiropas mantošanas apliecības atzīšanu, un tādējādi viņam esot piešķirts "tiesas" statuss LESD 267. panta izpratnē.

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

39 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 53. panta 2. punktam, ja lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir acīmredzami nepieņemams, Tiesa pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas, neveicot tālākas procesuālās darbības, jebkurā brīdī var lemt, izdodot motivētu rīkojumu.

40 Šajā lietā ir jāpiemēro šī tiesību norma.

41 Atbilstoši pastāvīgai judikatūrai ar LESD 267. pantu izveidotā procedūra ir Tiesas un valstu tiesu sadarbības instruments, ar kuru Tiesa valstu tiesām sniedz vajadzīgos Savienības tiesību interpretācijas elementus, lai atrisinātu izspriežamās lietas (spriedums, 2024. gada 7. maijs, *NADA* u.c., C-115/22, EU:C:2024:384, 33. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

42 No tā izriet – lai varētu vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, iesniedzējinstitūcijai jābūt kvalificējamai par "tiesu" LESD 267. panta izpratnē, un tas jāpārbauda Tiesai, balstoties uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu (spriedums, 2024. gada 7. maijs, *NADA* u.c., C-115/22, EU:C:2024:384, 34. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

43 Lai izvērtētu, vai attiecīgajai iesniedzējinstitūcijai ir "tiesas" raksturiezīmes LESD 267. panta izpratnē – tas ir jautājums, uz kuru attiecas vienīgi Savienības tiesības –, un tātad lai izvērtētu, vai lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams, Tiesa ņem vērā virkni aspektu, piemēram, vai šī institūcija ir izveidota ar likumu, vai tā ir pastāvīga, vai tās pieņemtie nolēmumi ir saistoši, vai procedūra tajā notiek atbilstoši sacīkstes principam, vai tā piemēro tiesību normas, kā arī vai tā ir neatkarīga (skat. spriedumus, 1966. gada 30. jūnijs, *Vaassen-Göbbels*, 61/65, EU:C:1966:39, 395. punkts; 2022. gada 3. maijs, *CityRail*, C-453/20, EU:C:2022:341, 41. punkts, kā arī 2024. gada 7. maijs, *NADA* u.c., C-115/22, EU:C:2024:384, 35. punkts).

44 Turklāt no pastāvīgās judikatūras arī izriet, ka valsts tiesas drīkst vērsties Tiesā vienīgi tad, ja tās izskata strīdu un ja tām ir jālemj procesā, kura noslēgumā paredzēts pieņemt lēmumu ar tiesas nolēmuma raksturu (spriedums, 2025. gada 23. janvāris, *Albausy*, C-187/23, EU:C:2025:34, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

45 Lai konstatētu, vai valsts iestāde, kurai likumā ir uzticētas dažāda rakstura funkcijas, ir atzīstama par "tiesu" LESD 267. panta izpratnē, jāpārbauda to tiesas vai administratīvo funkciju konkrētais raksturs, ko tā īsteno attiecīgajā normatīvajā kontekstā, kurā tā vēršas Tiesā, lai noskaidrotu, vai šī iestāde izskata strīdu un vai tai ir jāspriež tādā procesā, kura iznākumā paredzēts pieņemt lēmumu, kam ir tiesas nolēmuma raksturs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 16. februāris, *Margarit Panicello*, C-503/15, EU:C:2017:126, 28. punkts, kā arī rīkojumus, 2021. gada 1. septembris, OKR (Notāra palīga lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu), C-387/20, EU:C:2021:751, 23. punkts, un 2022. gada 19. maijs, *Frontera Capital*, C-722/21, EU:C:2022:412, 13. punkts).

46 Šādā kontekstā vispirms jāatgādina, ka ar Regulu Nr. 650/2012 izveidotā sistēma balstās uz premisu, ka Eiropas mantošanas apliecība tiek izdota atbilstoši šīs regulas VI nodaļā noteiktajai procedūrai, ja apliecināmie apstākļi ir konstatēti saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem.

47 Turklāt atbilstoši Regulas Nr. 650/2012 64. pantam, lasot to šīs regulas 70. apsvēruma gaismā, šādas apliecības izsniegšanu var uzticēt vai nu tiesai, vai citām iestādēm, kuras saskaņā ar valsts tiesībām ir kompetentas nodarboties ar mantojuma lietām, piemēram, notāriem.

48 No lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka saskaņā ar Polijas tiesībām gan tiesas, gan notārus var uzskatīt par iestādēm, kuras ir kompetentas izdot Eiropas mantošanas apliecību. Precīzāk, Notariāta likuma 79. panta 1.b) punktā ir paredzēts, ka notārs veic darbības saistībā ar Eiropas mantošanas apliecību.

49 Saistībā ar šādas apliecības izsniegšanu, kas paredzēta Regulas Nr. 650/2012 67. panta 1. punktā, un lai saglabātu pilsoņu uzticēšanos Eiropas mantošanas apliecībai, Tiesa jau ir spriedusi, ka izdevējiestāde nedrīkst izdot šādu apliecību, ja tās saturs neatbilst patiesībai, un ka gadījumā, ja par apliecināmajiem apstākļiem ir pausti iebildumi, šai iestādei, kurai nav pilnvaru tos izskatīt, ir jāatsakās izdot lūgto Eiropas mantošanas apliecību, un par šo atteikumu var tikt iesniegta šīs regulas 72. pantā paredzētā pārsūdzība tiesu iestādē, kas ir kompetenta atrisināt šādus iebildumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2025. gada 23. janvāris, *Albausy*, C-187/23, EU:C:2025:34, 43., 44., 64. un 65. punkts). No šā fakta Tiesa secināja, ka iesniedzējinstitūcija, pieņemot lēmumus saskaņā ar minētās regulas 67. panta 1. punktu kā Eiropas mantošanas apliecības izdevējiestāde, neveic tiesas funkciju un līdz ar to tai nav tiesību vērsties Tiesā saskaņā ar LESD 267. pantu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2025. gada 23. janvāris, *Albausy*, C-187/23, EU:C:2025:34, 66. punkts).

50 Tādēļ, ņemot vērā šā rīkojuma 43.–45. un 49. punktā minēto judikatūru, ir jāpārbauda, vai izdevējiestādes – šajā gadījumā notāres palīga – veikto funkciju raksturs Eiropas mantošanas apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūrā, kas paredzēta Regulas Nr. 650/2012 71. panta 2. punktā, un kontekstā, kādā tā ir vērsusies Tiesā ar prejudiciāliem jautājumiem, atšķiras no tām funkcijām, ko šāda iestāde veic, izsniedzot minēto apliecību.

51 Šajā ziņā jāatgādina, ka, interpretējot Savienības tiesību normu, jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī konteksts un šo normu ietverošā tiesiskā regulējuma mērķi (skat. spriedumus, 1983. gada 17. novembris, *Merck*, 292/82, EU:C:1983:335, 12. punkts, un 2025. gada 23. janvāris, *Albausy*, C-187/23, EU:C:2025:34, 39. punkts).

52 Saskaņā ar Regulas Nr. 650/2012 71. panta 2. punktu izdevējiestāde groza Eiropas mantošanas apliecību vai to atsauc pēc jebkuras personas lūguma, kura uzrāda likumīgu interesi, vai, ja tas iespējams saskaņā ar valsts tiesību aktiem, pēc pašas iniciatīvas, ja ir konstatēts, ka apliecība vai atsevišķi tajā minētie apstākļi neatbilst patiesībai.

53 Šajā ziņā jāsecina, ka no Regulas Nr. 650/2012 71. panta 2. punkta neizriet, ka tā būtu izdevējiestāde, kurai ar nolūku grozīt vai atsaukt Eiropas mantošanas apliecību būtu jākonstatē, ka šī apliecība vai atsevišķi tās apstākļi neatbilst patiesībai.

54 Jānorāda – tāpat kā to dara Eiropas Komisija –, ka šajā tiesību normā darbības vārds "konstatēt" vairāku valodu versijās ir lietots ciešamajā kārtā vai bezpersonas formā, piemēram, spāņu ("*se haya acreditado*"), vācu ("*wenn feststeht*"), igauņu ("*on kindlaks tehtud*"), angļu ("*it has been established*"), franču ("lorsqu'il a été établi"), itāļu ("*sia stato accertato*"), somu ("*jos on todettu*") un zviedru ("*om det har fastställts*").

55 Šādu interpretāciju pamato arī Regulas Nr. 650/2012 72. panta 2. punkts, saskaņā ar kuru, "ja 1. punktā minētās pārsūdzības rezultātā tiek konstatēts, ka izsniegtā apliecība neatbilst patiesībai, kompetentā tiesu iestāde labo, groza vai atsauc apliecību vai nodrošina, ka to labo, groza vai atsauc izdevējiestāde". Tātad vienīgi šajā tiesību normā minētā tiesu iestāde, kad tā pilnībā izvērtējusi lietu pēc būtības, var noteikt mantošanas tiesības vai apstrīdētos Eiropas mantošanas apliecības apstākļus. Tātad šīs apliecības izdevējiestāde ir tiesīga, attiecīgā gadījumā pēc savas ierosmes, grozīt vai atsaukt tās iepriekš izsniegto apliecību tikai tad, ja vispirms atbildīgā tiesu iestāde ir konstatējusi, kuri šīs apliecības elementi neatbilst patiesībai, un pati tos nav labojusi, grozījusi vai atsaukusi.

56 Šādos apstākļos jāuzskata, ka izdevējiestāde, šajā gadījumā notāres palīgs, nav pilnvarota noskaidrot tās iepriekš izsniegtās Eiropas mantošanas apliecības apstākļus, par kuriem pausti iebildumi.

57 Protams, Eiropas mantošanas apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūra ir īpaša un neatkarīga salīdzinājumā ar Regulas Nr. 650/2012 67. pantā paredzēto Eiropas mantošanas apliecības izdošanas procedūru.

58 Taču, kā norādījis notāres palīgs, N.T. un Rumānijas valdība, šī procedūra ir paredzēta minētās regulas VI nodaļā par Eiropas mantošanas apliecību un līdz ar to veido šīs apliecības izdošanas vēlāku un papildinošu posmu, ko Savienības likumdevējs paredzējis, lai garantētu šīs regulas mērķus.

59 Tātad šajā nodaļā ietvertās normas attiecībā uz Eiropas mantošanas apliecību, tostarp tās, kas attiecas uz šīs apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūru, valsts iestādēm, kuras ir tiesīgas izsniegt minēto apliecību, nepiešķir kompetenci risināt iespējamus strīdus un iebildumu gadījumā noteikt to personu tiesības un pienākumus, kuras pretendē uz mantojumu vai ir ieinteresētas tā saņemšanā.

60 No tā izriet, ka šajā gadījumā notāres palīgam, grozot vai atsaucot Eiropas mantošanas apliecību, nav jāizšķir strīds, kurā viņam būtu jāpieņem nolēmums ar tiesas nolēmuma raksturu, tātad viņš neīsteno tiesas funkcijas nedz attiecībā pret mantiniekiem un legatāriem, kuriem ir tiešas tiesības uz mantojumu, ne *a fortiori* attiecībā pret ieinteresētām trešām personām, piemēram, banku, kurā mirušajam bijis atvērts konts.

61 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, notāra palīgu nevar kvalificēt kā "tiesu" LESD 267. panta izpratnē.

62 Tāpēc atbilstoši Reglamenta 53. panta 2. punktam šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu jāatzīst par acīmredzami nepieņemamu.

Par tiesāšanās izdevumiem

63 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējinstitūcijā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

Zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach **(notāra palīgs, kas aizstāj notāri *Justyna Gawlica* Krapkovicē, Polija) ar 2024. gada 16. marta lēmumu iesniegtais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir acīmredzami nepieņemams.**

[Paraksti]